

Siyasal Düşünceler Tarihi I

(Antik Çağ ve Orta Çağ Siyasi Düşüncesi)

Doç. Dr. Bican Şahin

Dersin Konusu: En iyi siyasi örgütlenme biçimi nedir? Devletin varlığı bir zorunluluk mudur? Siyasal otoriteye itaat nasıl meşrulaştırılabilir? Adalet nedir, nasıl gerçekleştirilebilir? Sosyal adalet diye bir şey var mıdır? Özgürlük nedir? Bireysel özgürlüklerin sınırları nelerdir? Bu ve benzeri sorular, toplum halinde yaşamın başladığı günden itibaren insanoğlunun kafasını kurcalayan sorular olmuştur. Bu sorulara sistematik cevap bulma uğraşısı, siyaset felsefesinin özünü oluşturmaktadır. Siyaset felsefesinin başlangıcı genel olarak antik Yunan'a, özelde de Sokrates'e kadar geri götürülür. "Siyasal Düşünceler Tarihi", insanlığın peşini bırakmayan bu sorulara farklı dönemlerde, farklı düşünürlerce verilmiş cevapları inceler. İki dönemden oluşan bu dersin 1. döneminde, **antik dönemde ve orta çağda** düşüncelerini ortaya koymuş olan düşünürlerin fikirlerinde bu soruların cevabını bulmaya çalışacağız.

Derse Hazırlık: Öğrenciler her hafta derse o hafta işlenecek konuda hazırlık yapmış olarak geleceklerdir. Öğrencilerin hazırlık yapıp yapmadıkları küçük sınavlarla tespit edilecektir. Bu küçük sınavların toplam değeri 10 puan olacaktır. Ayrıca hazırlanılarak yapıldığı belli olan derse katılım yıl sonu notu belirlenirken gözönüne alınacaktır..

Ara sınav: Ara sınav haftasında o güne değin işlenmiş konulardan bir ara sınav yapılacaktır. Bu sınavın dönem sonu notuna katkısı 20 puan olacaktır.

Dönem Ödevi: Dönem sonu notuna 20 puan katkıda bulunacak 8-10 sayfalık bir dönem ödevi hazırlanacaktır. Öğrenciler ödev konularını daha sonra ders sorumlusuna danışarak belirleyecektir.

Genel Sınav: Genel sınav haftasında dönem sonu not ortalamasına 50 puan katkıda bulunacak bir genel sınav yapılacaktır.

Teşekkür: Bu dersin notlarının derlenmesi sürecinde bana destek veren Araş. Gör. Kadir Dede (Hacettepe Üniversitesi) ve Araş. Gör. Buğra Kalkan (Hitit Üniversitesi)'a teşekkürlerimi sunarım.

Kaynaklar:

Temel kaynak: Donald Tannenbaum ve David Schultz, *Siyasi Düşünce Tarihi: Filozoflar ve Fikirleri*, Çev. Fatih Demirci, Ankara: Adres Yayınları, 2010.

Diğer Kaynaklar:

Türkçe Kaynaklar

Mehmet Ali Ağaoğulları, *Kent Devletinden İmparatorluğa*, Ankara: İmge Kitabevi, 2000.

Mehmet Ali Ağaoğulları, Levent Köker, *İmparatorluktan Tanrı Devletine*, Ankara: İmge Kitabevi, 1998.

Mete Tunçay, *Batı'da Siyasal Düşünceler Tarihi*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2010.

İngilizce Kaynaklar

Bican Şahin, *Toleration: The Liberal Virtue*, Lanham, Md.: Lexington Books, 2010.

Leo Strauss and Joseph Cropsey (eds.), *History of Political Philosophy*, 2nd Edition, Chicago and London: The University of Chicago Press, 1973.

Haftalık Program

1. Hafta: Siyasal Düşünceler Tarihi'ne giriş
2. Hafta: Eski Yunan'da Siyasal-Sosyal-Kurumsal Yapı, Yöntem ve Teoriye Dair

Site-devleti (*polis*), köleci ekonomik düzen, çok tanrılı din, sınırlı vatandaşlık ve katılımcı demokrasi, felsefe ve erdem

3. Hafta: Eski Yunan Siyaset Felsefesi: Materyalist ve İdealist Felsefe, Sofistler ve Sokrates

4. Hafta: Eski Yunan Siyaset Felsefesi: Platon I

Bilgi felsefesi

5. Hafta: Eski Yunan Siyaset Felsefesi: Platon II

Ahlak ve siyaset felsefesi, (*Devlet, Devlet Adamı ve Yasalar*)

6. Hafta: Eski Yunan Siyaset Felsefesi: Aristoteles I

Bilgi felsefesi

7. Hafta: Eski Yunan Siyaset Felsefesi: Aristoteles II

Ahlak felsefesi (*Nikomakhos Ahlakı*) ve siyaset felsefesi (*Politika*)

8. Hafta: Roma'da Siyasal-Sosyal-Kurumsal Yapı, Yöntem ve Teoriye Dair

Krallık, Cumhuriyet ve İmparatorluk dönemleri, siyaset felsefesinin yerini hukuk felsefesinin alışı ve doğal hukuk geleneği

9. Hafta: Roma Siyasal Düşüncesi: Polybius, Çiçero ve Seneka

Doğal hukuk ve cumhuriyet fikri

10. Hafta: Orta Çağda Siyasal-Sosyal-Kurumsal Yapı, Yöntem ve Teoriye Dair

Erken Orta Çağ, Geç Orta Çağ

Tek tanrılı dinlerin ortaya çıkışı, feodal ekonomik düzen

11. Orta Çağ Siyasal Düşüncesi: Aziz Augustine (St. Augustine)

Hıristiyan âleminde felsefenin teoloji tarafından tahtından edilmesi,
imanlı yaşam

12. Hafta: Orta Çağ Siyasal Düşüncesi: Farabi ve İbn-i Rüşd

İslam dünyasında vahiy (din) ve aklın (felsefe) uzlaştırılması çabası

13. Hafta: Orta Çağ Siyasal Düşüncesi: Aquinumlu Thomas (Thomas Aquinas)

Aklın sahneye geri dönmesi, Aristoteles'in Hıristiyanlıkla uzlaştırılması,
doğal hukuk ve hoşgörü

14. Hafta: Orta Çağ Siyasal Düşüncesi: Dante ve Marsilius

Kilise karşısında devletin özerkliğini kazanması

Hepinize başarılar dilerim...

Dr. Bican Şahin